

Vergaderjaar 2008–2009

31 305

Mobiliteitsbeleid

Nr. 124

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 februari 2009

Wij vinden het van belang dat alle burgers, en zeker ook ouderen, zich op een vlotte en veilige manier kunnen verplaatsen. Wij vinden het daarom noodzakelijk te anticiperen op de mogelijke gevolgen van de vergrijzing voor de mobiliteit. Om deze gevolgen in beeld te brengen heeft het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) in het rapport *Grijs op Reis*, dat wij u 20 november 2008 hebben aangeboden, het mobiliteitsgedrag van ouderen verkend (Kamerstuk 31 305, nr. 90). Met deze brief informeren wij u over de conclusies die wij trekken op basis van het rapport.

Resultaten Grijs op Reis

Het rapport *Grijs op Reis* leert ons dat ouderen een steeds prominenter deel van de bevolking vormen. Daarbij zijn ouderen in de toekomst steeds vitaler en zelfstandiger. De belangrijkste bevindingen met betrekking tot het mobiliteitsgedrag van ouderen zijn:

- *Mobiliteit van ouderen.* Het mobiliteitsgedrag van ouderen verandert. Ze zijn vaker onderweg, gebruiken vooral de auto en mijden bij voorkeur de ochtendspits. Het openbaar vervoer speelt in de mobiliteit van de toekomstige ouderen een beperkte rol.
- *Extra groei mobiliteit.* Met name doordat toekomstige ouderen vaker buitenhuis actief zijn en een andere woonlocatie kiezen groeit de totale mobiliteit in de periode tot 2020 mogelijk drie procent sterker dan werd aangenomen bij het opstellen van de MobiliteitsAanpak.
- *Kwetsbare verkeersdeelnemers.* In de huidige situatie is bijna een derde van alle verkeersdoden 65 jaar of ouder, terwijl 65-plussers nog geen acht procent van de kilometers afleggen. De verkeersdoden vallen voornamelijk onder fietsers, voetgangers en brom- en snorfietzers, de zogenoemde «kwetsbare verkeersdeelnemers».

Op de bovenstaande punten gaan wij in het vervolg van de brief nader in.

Mobiliteit van ouderen

Voor ons staat voorop dat ouderen zich gemakkelijk en tegen acceptabele kosten kunnen verplaatsen op het tijdstip dat het nodig is. In de MobiliteitsAanpak en de Nota Mobiliteit creëren we de voorwaarden die daarin voorzien.

Wij doen dit door de capaciteit en kwaliteit van zowel openbaar vervoer, wegen en fietsvoorzieningen verder te verbeteren, de samenhang tussen de modaliteiten te versterken en door mobiliteitsvoorzieningen ook voor ouderen toegankelijk, sociaal veilig en bruikbaar te maken. De decentrale overheden bieden vervoer op maat aan ouderen voor wie de reguliere mobiliteitsvoorzieningen niet bruikbaar of beschikbaar zijn.

(Extra) groei mobiliteit

In de MobiliteitsAanpak is rekening gehouden met groei van de personenmobiliteit. Uit *Grijs op Reis* blijkt dat de totale mobiliteit door het veranderende mobiliteitsgedrag van ouderen mogelijk met drie procent extra groeit, dit leidt vooral tot meer autokilometers. Hoewel toekomstige ouderen bij voorkeur buiten de spits reizen, zijn wij van mening dat de extra mobiliteitsgroei mogelijk toch gevolgen kan hebben voor de ontwikkeling van files en veiligheid. Om deze gevolgen in te kunnen schatten onderzoekt het KiM of de verkeersmodellen aangepast moeten worden. In de Nationale Mobiliteitsmonitor zullen wij de ontwikkeling van de mobiliteit van ouderen en de impact op de beleidsdoelen volgen. Op basis van de monitorings- en modelresultaten kan worden vastgesteld of aanpassen van beleid nodig is.

Kwetsbare verkeersdeelnemers

In *Grijs op reis* wordt geconstateerd dat ouderen een kwetsbare groep verkeersdeelnemers zijn. Wij onderschrijven dit door in het *Strategisch plan verkeersveiligheid 2008–2020*¹ uitdrukkelijk aandacht aan deze groep te besteden. Bij het verbeteren van de verkeersveiligheid van ouderen leggen wij de nadruk op bescherming, ondersteuning, voorlichting en educatie, waarop wij hieronder nader ingaan. Onder andere subsidiëren we het meerjarenprogramma «Blijf Veilig Mobiel»² met als doel ouderen te stimuleren veilig mobiel te blijven.

Bescherming en ondersteuning

Vanwege de positieve bijdrage van fietsen aan de gezondheid van ouderen, maar tegelijkertijd het hoge aantal (veelal enkelvoudige) fietsongelukken onder ouderen, heeft de fietsveiligheid speciale aandacht. Om het aantal fietsongelukken terug te dringen heeft de Fietsersbond een meldpunt dat ervoor zorgt dat klachten over slechte fietsinfrastructuur automatisch worden gemeld aan de verantwoordelijke wegbeheerder en heeft de ANBO een prijsvraag voor de ontwikkeling van een verkeersveilige (ouderen)fiets uitgeschreven.

Wij laten de Dienst Verkeer en Scheepvaart onderzoek doen naar enkelvoudige fietsongevallen en oversteeksituaties voor fietsers en voetgangers. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zullen we bezien of en welke infrastructuurgerelateerde maatregelen genomen kunnen worden om de verkeersveiligheid van ouderen te vergroten.

Het gebruik van scootmobielen zal de komende jaren fors toenemen. Om te anticiperen op deze ontwikkeling en de gevolgen voor verkeersveiligheid laten we, mede in het kader van de motie Roefs c.s.³, onderzoek doen

¹ Brief VenW/DGP-2008/5741.

² het meerjarenprogramma «Blijf Veilig Mobiel» is opgesteld door de ANBO in samenwerking met de landelijke organisaties Veilig Verkeer Nederland, de Fietsersbond, PCOB, Unie KBO, ANWB en Viziris opgesteld. Het programma zal worden uitgevoerd van 2009 t/m 2012.

³ 31 700 XII, motie nr. 40.

naar: (vereenvoudiging van de) Nederlandse wet- en regelgeving voor scootmobielen; de kwaliteit van de opleiding voor bestuurders van scootmobielen; indicatiestelling en de technische eisen aan de scootmobiel. Bij dit onderzoek zal nauw worden samengewerkt met de betrokken maatschappelijke organisaties zoals de ouderenbonden, Veilig Verkeer Nederland en de decentrale overheden.

De ontwikkeling in het gebruik van andere speciale voertuigen, zoals de brommobiel en de fiets met elektrische trapondersteuning, en eventuele gevolgen voor de verkeersveiligheid zullen we blijven monitoren.

Voorlichting en educatie

Wij vinden het van belang dat ouderen een goed beeld hebben van de mogelijkheden om veilig aan het verkeer deel te kunnen nemen. Daartoe steunen we de mobiliteitsevenementen binnen het «Blijf Veilig Mobiel» en de activiteiten van de Fietsersbond, zoals de Fietsinformatiedagen voor ouderen, de landelijke Fietschool en de voorlichtingscampagne «Verplaats je eens in een ander» om verkeersdeelnemers zich bewuster te maken van het eigen gedrag en de hinder die dit voor anderen kan opleveren.

Concluderend

We vinden het van belang dat ouderen zich, ook bij de verwachte toename van hun mobiliteitsbehoefte, op een vlotte en veilige manier kunnen blijven verplaatsen. Naar onze mening biedt het huidige mobiliteitsbeleid daarvoor de benodigde voorzieningen. Wel monitoren we actief de ontwikkeling van de mobiliteit en verkeersveiligheid van ouderen zodat we, samen met decentrale overheden en maatschappelijke organisaties, tijdig maatregelen kunnen treffen als de resultaten daar aanleiding toe geven.

De minister van Verkeer en Waterstaat,
C. M. P. S. Eurlings

De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,
J. C. Huizinga-Heringa